

17

Què ha passat?

1 Escolta el diàleg i ordena les imatges que tens tot seguit segons el que diuen els personatges.



2 Escriu davall de cada imatge un verb associat amb l'acció que representa. Una vegada que hages acabat, contrasta la teua tria amb la d'un company o companya i, oralment, conjugueu els verbs que heu escrit en present.

El participi

El **participi** indica accions acabades, i sovint equival semànticament a un adjectiu (*pintat, caigut, partit...*). El participi dels verbs regulars es forma així:

Verbs acabats en **-ar** → **-at**. Exemple: *cantar* → *cantat*.

Verbs acabats en **-er/-re** → **-ut**. Exemple: *témer* → *temut*.

Verbs acabats en **-ir** → **-it**. Exemple: *eixir* → *eixit*.

El perfet d'indicatiu

Utilitzem el perfet per a parlar d'accions passades que tenen relació amb el present.

Exemple: *Hui he fet moltes coses.*

Aquest matí he anat a la universitat.

Construïm el perfet d'indicatiu amb el present del verb *haver* i el participi del verb que volem conjugar.

Jo he	+ participi (<i>cantat, temut, eixit</i>)
Tu has	
Ell/ella ha	
Nosaltres hem	
Vosaltres heu	
Els/elles han	

3 Completa el text següent amb formes de perfet d'indicatiu. Recorda que has d'usar el participi.

El llibre (ESTAR) presentat per l'autora en una llibreria de la ciutat. La creadora d'aquesta història apassionant (PARLAR) de la gènesi de la novel·la. (CONTAR) que és una història molt personal i emotiva. Després de l'acte, el públic (PREGUNTAR) coses a l'autora i ella (DEMOSTRAR) que té facilitat de paraula. Més tard, el presentador (ANUNCIAR) que havien preparat un aperitiu per a tots. Nosaltres (ANAR) directament a casa, però primer (PASSAR) per un xinès i (COMPRAR) pollastre amb verdures. (ARRIBAR) cansats a casa però ho (PASSAR) molt bé aquesta nit!



Pareu atenció!

Com passa amb els verbs, no tots els participis són regulars. Ací tens una llista dels participis irregulars que més s'utilitzen: *dit (dir), fet (fer), obert (obrir), pres (prendre), vist (veure), respost (respondre), tingut (tindre), begut (beure), caigut (caure), après (aprendre).*

UNITAT 17 Què ha passat?

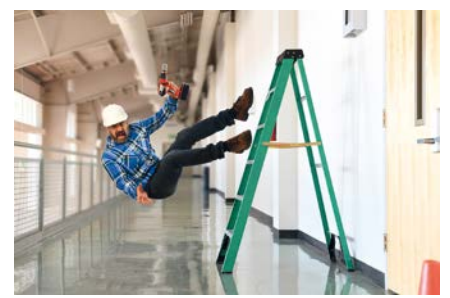
4 Escriu davall de cada imatge l'acció que fa cada u en perfet.



.....



.....



.....



.....



.....



.....



.....



.....



.....



5 Per parelles, feu-vos i responeu aquestes preguntes.

- Què has pres hui per a esmorzar?
- Què has après últimament?
- Quin esport has practicat aquesta setmana?
- En quines ciutats has viscut? Quant de temps?
- Quin viatge has fet últimament?
- Quin és l'últim llibre que has llegit?



6 Després d'escoltar la conversa, completa les frases amb les accions que han fet els personatges.

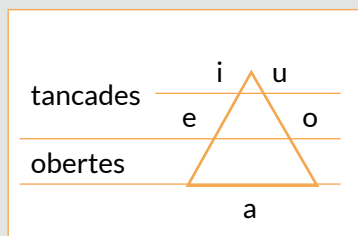
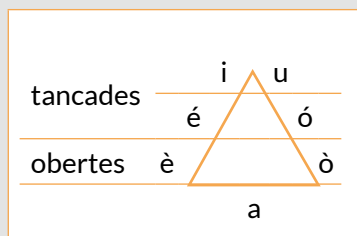
Neus hui

Pepa hui

Roser hui ha fet moltes coses:

.....

.....

Sistema vocàlic**Àton:****Tònic:**

El valencià disposa de cinc grafies per a les vocals: *a, e, í, o, u*.


La vocal *a* sempre és oberta i, si porta accent, sempre és obert (´). Les vocals *i/u* sempre són tancades i, si porten accent, sempre és tancat (̣).

Les vocals *e/o* tòniques poden ser obertes o tancades. Si són obertes, porten accent obert, i si són tancades, porten accent tancat. Exemples: *èmfasi, església, lògica, fórmula*.

Regles d'accentuació

En funció de l'accent, tenim tres tipus de paraules:

- **Agudes:** la síl·laba tònica és l'última. S'accentuen quan acaben en vocal, vocal + *s*, *-en*, *-in*. Exemples: *camió, espés, entén, Berlín*.
- **Planes:** la síl·laba tònica és la penúltima. S'accentuen sempre que no acaben en les terminacions anteriors: vocal, vocal + *s*, *-en*, *-in*. Exemples: *exàmens, caràcter, fàstic, núvol*.
Paraules planes com *examen, homes* o *dona* no porten accent gràfic perquè sí que acaben en les terminacions esmentades.
- **Esdrúixoles:** la síl·laba tònica és l'antepenúltima. S'accentuen totes. Exemples: *màquina, música, òliba*.

-  **7** Escolta les paraules, anota-les en un quadre com el següent i marca en la casella corresponent si les vocals *e* i *o* són obertes o tancades.

	Obertes	Tancades
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		

	Obertes	Tancades
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		

- 8** Troba en la unitat deu paraules agudes, deu paraules planes i deu paraules esdrúixoles. Escriu-les en un quadre com el següent i llig-les en veu alta. Comprova que tens clara la pronúncia de les vocals obertes i tancades.

Agudes	Planes	Esdrúixoles